

Naturpärlor i Mjölby kommun

Tåkerns naturreservat 1

Till Tåkern kommer årligen tiotusentals besökare. Det är främst sjöns fågelrikedom som lockar. Från spångade leder och fågeltorn kommer man fågellivet nära och man kan se både vanliga och ovanliga fåglar. Under årens lopp har drygt 270 fågelarter setts vid sjön! Dagens Tåkern rankas som Nord-europas förnämsta fågelsjö.

Mångfalden innefattar också andra djur och växter. Tidigt på våren hörs groddjurens lek och i juni kan du njuta av orkidéernas blomsterprakt på de välbetade strandängarna. Tåkern är skyddat som naturreservat sedan 1975. Numera ingår också Tåkern i Natura 2000 (EU:s nätverk av värdefull natur).

Åren 1842–1844 jobbade markägare runt Tåkern med att sänka sjön. Sänkningen gav inte riktigt den åkermark man hoppats på men blev däremot startskottet för Tåkern som fågelsjö. Som en följd bredde vassarna ut sig till att idag omfatta ett vassområde som är lika stort som 2400 fotbollsplaner. I den näringsrika sjön är medeldjupet inte större än 0,8 m och en stor del av botten är täckt av en tät "skog" av kransalger. I den täta växtligheten lever ett myller av insekter. Tåkern är ett dukat smörgåsbord för fiskar och fåglar.

Skrattmåskoloni vid Tåkern.

Från fågeltornen ser man mycket.

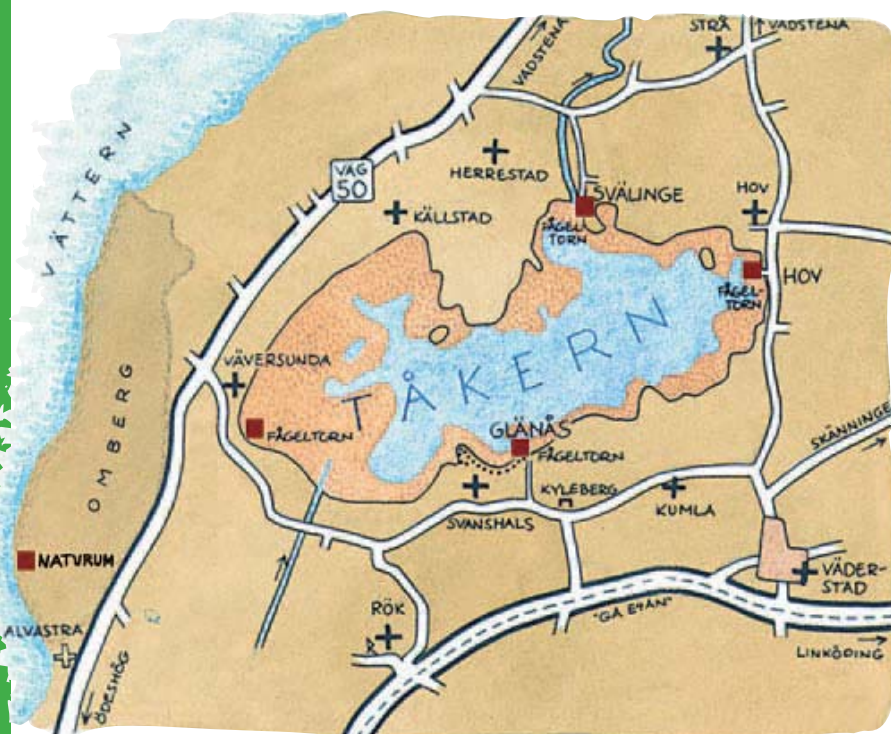
Tåkern gränsar till Ödeshögs, Vadstena och Mjölby kommun och det finns fyra besöksområden där det är lätt att komma naturen nära. Samtliga besöksområden har fågeltorn, information, fikabord och torrdass. Under fåglarnas känsliga häckningstid från 1 april till 30 juni är det

förbjudet att vistas i reservatet. Undantag gäller dock för besöksområden, vandringsleder och särskilt markerade vägar. Tåkern är väl värt att besökas från tidig vår till sen höst.

Glånås besöksområde är det mest besökta och här finns en ca 3 km lång spångad led. En upphöjd plattform med ramp är tillgänglig för personer med rörelsehinder liksom en stor del av den spångade leden. Vid islossningen samlas vårens första fåglar vid Svälinge besöksområde som ligger vid Tåkerns utlopp. När sedan våren står i sitt flor spelar tofsvipa, enkelbeckasin och rödbena med flera vid Väversundas utbredda strandängar. Under tidigt rodnande höstmornar samlas fågelskådare från när och fjärran vid Hovs besöksområde. Då inträffar "det stora lyftet". Ett berömt skådespel då tusentals gäss samtidigt lämnar sina sovplatser i sjön under ett öronbedövande kackel.

Blåhake. Vid Tåkerns fältstation bedrivs ringmärkning och forskning.

Översiktskarta över Tåkern och Omberg. Följ vägskyltar från riksväg 50 eller E4:an. Besöksområden med parkering, information, fågeltorn, vandringsleder mm är markerade som röda fyrkanter.

Väderstad hembygdsgård 2

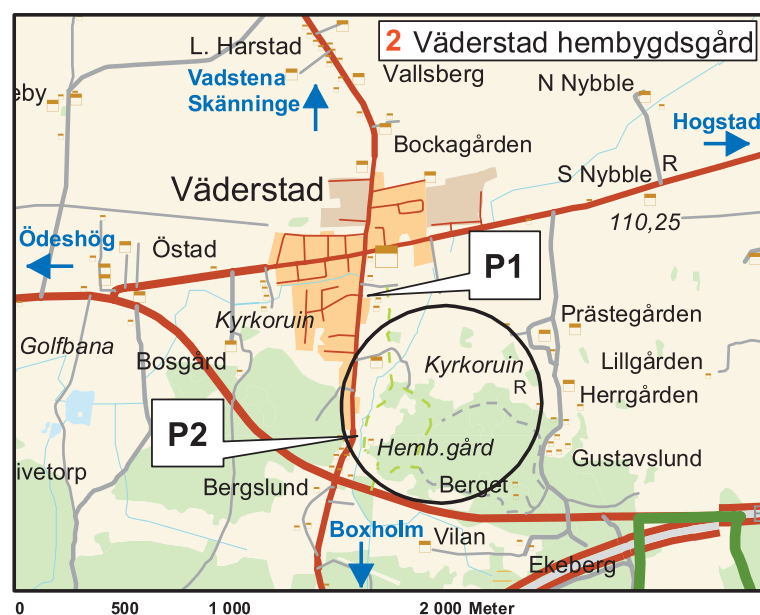
Väderstad hembygdsgård ligger i ett lumligt naturområde mitt i Väderstad med knuttimrade faluröda stugor och trögärdesgårdar. En populär motionslinga går förbi hembygdsgården genom små lövrika skogspartier och förbi flera fina, blomsterrika hagar. Det har blivit ett välanvänt friluftsområde i det övrigt så uppodlade åkerlandskapet kring Väderstad. Här går man en avkopplande promenad, motionerar eller tar en picknick i hagen.

Trögärdesgård vid Hembygdsgården.

Från Väderstad skola går en promenadväg till motionsspåret. Från spåret kan man vika av ut till hagarna vid Prästgården. Söder om Prästgården ligger en gammal öde kyrkogård och i gräset skymtar ruinerna efter Harstad kyrka.

På den övrig så platta slätten är landskapet här lite mer kuperat med omväxlande torra berghällar och fuktiga sänkor och småvatten. En bäck kantad av al rinner längs spårets västra sida och framför hembygdsgården har den utvidgats till en liten damm. I vattnet finns mindre vattensalamander.

Här och var finns gamla grova träd av bland annat ek, kastanj och ask. Söder om hembygdsgården finns den hotade strutskinnlaven och andra sällsynta lavar.

Hembygdsgården och motionsspåret ligger mitt i Väderstad. Kommer du med bil kan du parkera vid skolan (P1) eller på gräsplanen framför hembygdsgården (P2).

Åsabackarnas naturreservat 3

Åsabackarna gör skäl för sitt namn. Här har inlandsisen gjort tydliga avtryck med imponerande åsar, moränbackar, dödisgropar och sandurfält. Reservatet ligger i ett randområde i den Mellansvenska israndzonen, på gränsen mellan Boxholms och Mjölby kommun.

Södra delen av reservatet bildades 1991 och här är vegetationstypen så kallad stäppäng eller torräng. Regnvattnet rinner snabbt ner i de grovkorniga jordarna och lämnar backarna torra och näringsfattiga. Kombinationen av torra och kalkrika marker ger förutsättningar för en unik flora. Tack vare att markerna under lång tid hållits öppna och välbetade är vegetationen mycket artrik. Redan tidigt i april ringer backsippornas blålila klockor in våren. Sedan följer den ena rara växten efter den andra. I juli färgas backarna rosa av den ovanliga ärtväxten puktörne. En solig högsommardag flyger blåvingar och bastardsvärmare som skimrande smycken till ljudet av gräshopornas knirrande stråkar.

Backigt landskap format av inlandsisen.

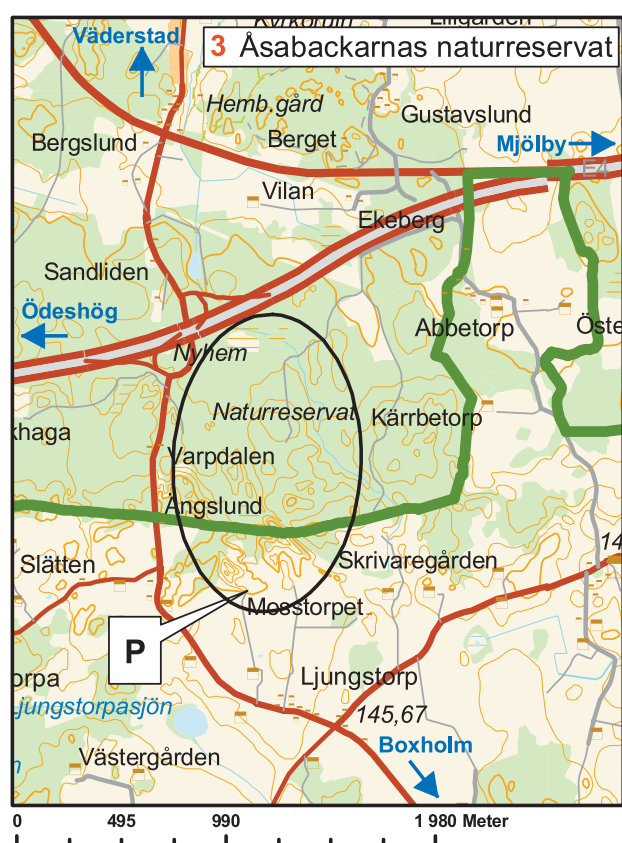

När värmen dallrar över kullarna kan vi följa Väderstadåsen norrut till barrskogens välkomnande skugga. Här är luftfuktigheten hög och barrträden har nått en anse-
lig ålder. I dalgången väster om åsen tränger det kalkrika grundvattnet fram och bildar ett långsträckt kalkkärr med omgivande sumpskogar. År 2001 utökades naturreservatet med detta skogsområde och då inhägnades även kalkkärret. Nu kan boskapen återigen beta i kärret och

Darrgräs med ax formade som små hjärtan.

gynna majviva, blodnycklar och andra kalkkärrens växter. Hela reservatet ingår numer också i Natura 2000 – EU:s nätverk av värdefull natur.

Från Väderstad åk mot Boxholm (från motorvägen går det att ta avfart Väderstad). På vägen mellan Väderstad och Boxholm/Rinna sväng vänster vid reservatsskylt. Vägen till reservatets parkering går genom en gård. På parkeringen finns plats för ca 10 bilar och där finns fikabord och informations-skyltar. För besök i kalkkärren rekommenderas stövlar.